

Vår saksbehandler

Sigridur Thormodsdottir, tlf. 91576577

Mott. Ekspertgruppe for utredning av virkemidler
for å fremme sirkulære aktiviteterVår dato
2024-08-20Arkivnr.
Arkiv#

«Innspill - 24/2522»

Standarder og standardisering som virkemiddel for utvikling av sirkulær økonomi

Standard Norge takker for invitasjonen til å delta i ekspertgruppens referansegruppe og muligheten for å sende inn skriftlig innspill.

- Standarder og standardisering trekkes frem som ett av flere virkemidler for å fremme utvikling av sirkulær økonomi. Standardisering er i utgangspunktet en «bottom up» prosess hvor berørte parter oppnår konsensus om arbeidsmetodikk eller fremgangsmåte. Unntaksvis kan standardisering være en «top down» prosess hvor myndigheter bestiller standarder ifb. med regelverk. Eksempelvis har standarder blitt et viktig verktøy i gjennomføringen av Europas grønne giv.
- EU kommisjonen følger opp foreslått og vedtatt regelverk knyttet til sirkulær økonomi gjennom å bestille standarder fra den Europeiske standardiseringsorganisasjonen, CEN. Regelverket gir mål og en ramme med mulighet for påbygging og detaljering gjennom rettsakter og standarder. Eksempelvis ønsker EU kommisjonen standarder ifb. med EUs strategi på plast, forordning på emballasje og emballasjeavfall og økodesignforordningen. Standardene som utvikles omfatter bl.a. design, egenskaper, kvaliteter og flyt av materialer og data.
- Det er noe rom for regionale/nasjonale tilpasninger i EUs regelverk for sirkulær økonomi. Bruk av standarder burde være vurdert i slike tilfeller. I så fall er viktig at standardiseringen kommer tidlig inn i utformingen av et regionalt/nasjonalt regelverk.
- Menon, på oppdrag for Standard Norge, NEK og Regelrådet, lagde en rapport i 2022 om hvordan standarder kan understøtte regelverk– [rapport-henvisning-til-standarder-i-norsk-regelverk.pdf](#). Rapporten peker på standarder som et alternativ som regelverksutviklere bør vurdere for en mer smidig og koordinert regulatorisk tilnærming på områder med rask teknologisk utvikling. Noe som kjennetegner utviklingen av sirkulær økonomi.
- En felles terminologi er forutsetning for å lykkes med utvikling av sirkulære verdikjeder og systemer. Det gjelder også for data og informasjonsflyt. ISO har nylig publisert de første internasjonale standardene på sirkulær økonomi. [Sirkulær økonomi – ISO 59000-serien \(standard.no\)](#). Disse standardene definerer viktige begreper og beskriver overordnede prinsipper for sirkulær økonomi. Standardene i denne serien beskriver hvordan alle typer organisasjoner og virksomheter kan legge om sin produksjon eller tjenesteyting i sirkulær retning, og viser hvordan graden av sirkulæritet kan måles. Tre av standardene er under oversettelse til norsk. Standard Norge anser at vi med disse oversettelsene gir et viktig bidrag til for å fremme en sirkulær økonomi i Norge. Det fins også sektorspesifikke standarder på sirkulær økonomi som bl.a. definerer sirkulære begreper i kontekst av de ulike sektoren. Det samme gjelder standarder som støtter interoperabilitet, datadeling og -bruk.
- Standarder er et virkemiddel for å skape marked for kunnskap og sirkulære løsninger. Felles europeiske standarder har en sentral rolle i å skape EUs indre marked. Standarder er også

PostadresseStandard Norge
Postboks 242
1326 Lysaker**E-post**

info@standard.no

Telefon

67 83 86 00

Organisasjonsnummer

985 942 897

www.standard.no

med på å forme det internasjonale markedet, eksempelvis gjennom krav til ytelse, kvaliteter og egenskaper. Standard Norge har i samråd med den nasjonale standardiseringskomiteen for sirkulær økonomi, SN/K 583, foreslått at ISO utvikler en ny ledelses-systemstandard for sirkulær økonomi. Dersom dette prosjektet får gjennomslag antas det at det vil gi en vesentlig innvirkning omstillingen globalt.

- Standardisering bidrar til implementering av ny kunnskap og oppskalering nye løsninger. Derfor har EU i sin standardiseringsstrategi styrket samarbeid mellom forskning, innovasjon og standardisering i form av *Code of Practice on standardisation in the European Research Area*. I Norge er det igangsatt dialog i virkemiddelapparatet om hvordan involvere standardisering i FoUol programmer og prosjekter, f.eks. Grønn plattform prosjekter.
- Standarder utvikles av eksperter og interessenter i en godt etablert standardiseringsprosess. Denne prosessen er en nøytral arena for samarbeid, som igjen er en forutsetning for å oppnå sirkulære verdikjeder eller systemer. Standardiseringsprosessen kan brukes målrettet som nøytral samarbeidsarena for ulike interessenter og konkurrenter, med mål om konsensus om f.eks. fremgangsmåte som fremmer sirkulæritet.
- Standard Norge er Norges representant i det internasjonale (ISO) og europeiske (CEN) standardiseringsarbeidet. Standard Norge legger til rette for at norske eksperter fra næringsliv, forskning og andre berørte parter kan delta aktivt i utviklingen av standarder for sirkulær økonomi nasjonalt, på europeisk og internasjonalt nivå. Med aktiv deltakelse i standardiseringsarbeidet kan norske aktører være med å påvirke utviklingen og styrke sin posisjon som leverandør av sirkulære løsninger og produkter. På områder hvor Norge er ledende, kan norske aktører sette standarden.
- Standard Norge har et oppdrag på sirkulær økonomi fra NFD (tidligere KLD) for å følge opp den nasjonale strategien for en grønn sirkulær økonomi (2021) og handlingsplanen for sirkulær økonomi (2024). Standardiseringsaktivitetene i Norge har hatt fokus på å etablere nasjonale standardiseringskomiteer på viktige områder som design, tekstil, avfall og gjenvinning, mat, plast og emballasje. Videre vil arbeidet ha økt fokus på å påvirke standardiseringsarbeidet i Europa og internasjonalt.
- Standard Norge er i dialog med søsterorganisasjonene i Norden med mål om økt samarbeid når det gjelder standardisering som fremmer sirkulær økonomi. Standard Norge tok initiativet til et samlet innspill fra de nordiske standardiseringsorganisasjonene til de nordiske samarbeidsprogrammene for 2025-2030 utarbeidet av Nordisk Ministerråd.

De tre spørsmålene som ønskes innspill på:

Standard Norge og standardisering er en del av virkemiddelapparatet og svarene bør sees med hensyn til det. Standard Norge jobber med standardisering på tvers av og innenfor flere næringssektorer.

1. Største utfordringer for at din sektor skal bli mer sirkulær?

Standard Norge mener at standarder og standardisering er et forholdsvis ukjent virkemiddel for å fremme utviklingen av sirkulær økonomi. Både i forhold til regelverksutvikling og for å ta i bruk ny kunnskap og oppskalering av nye sirkulære løsninger. Standard Norge jobber med å gjøre standardisering mer kjent, og tydeliggjøre standardiseringens rolle i et helhetlig virkemiddelapparat. Det ville være en fordel at ekspertgruppen i sitt arbeid inkluderte standardisering som et relevant og viktig verktøy i utviklingen av sirkulær økonomi i Norge.

2. Hvor er det behov for endringer i dagens virkemiddelbruk for å bli mer sirkulære?

Postadresse

Standard Norge
Postboks 242
1326 Lysaker

E-post

info@standard.no

Telefon

67 83 86 00

Organisasjonsnummer

985 942 897

www.standard.no

Vår saksbehandler

Sigridur Thormodsdottir, tlf. 91576577

Et målrettet bruk av standarder som et virkemiddel for å ta i bruk ny kunnskap og sirkulære løsninger vil bidra til en raskere utvikling på en sirkulær økonomi. I denne sammenhengen kan nevnes at det fins flere type standardiseringsdokumenter som muliggjør nødvendig fleksibilitet i utvikling av sirkulære verdikjeder, systemer eller industri symbioser. Eksempelvis kan et standardiseringsarbeid begynne med en «works shop agreement» for så å videreutvikles til en standard i tråd med utvikling av teknologien og regulatorisk rammeverk. Annet eksempel er tekniske rapporter som resultat fra forsknings- og utviklingsprosjekter. Det vil være en fordel at standarder, som fremmer sirkulæretet, i større grad tas i bruk i offentlig innkjøp, gjennom konkrete henvisninger i anskaffelsesprosessen.

3. Hvilke virkemidler vil kunne bidra til din sektor blir mer sirkulær? Nevn inntil tre virkemidler.

Standard Norge kan bidra med en nøytral arena for samarbeid som munner ut i konsensus, dokumentert som en standard, teknisk rapport eller workshop agreement, basert på brukernes behov. Standardisering kan være både langsiktig og mer kortsiktig og bruk av ulike standarddokumenter skaper fleksibilitet i utviklingen av sirkulære verdikjeder og systemer.

Standard Norge kan gjerne stille på møte hos Ekspertgruppen om det er behov for ytterligere informasjon.